

FI lausuntopyyntö VV

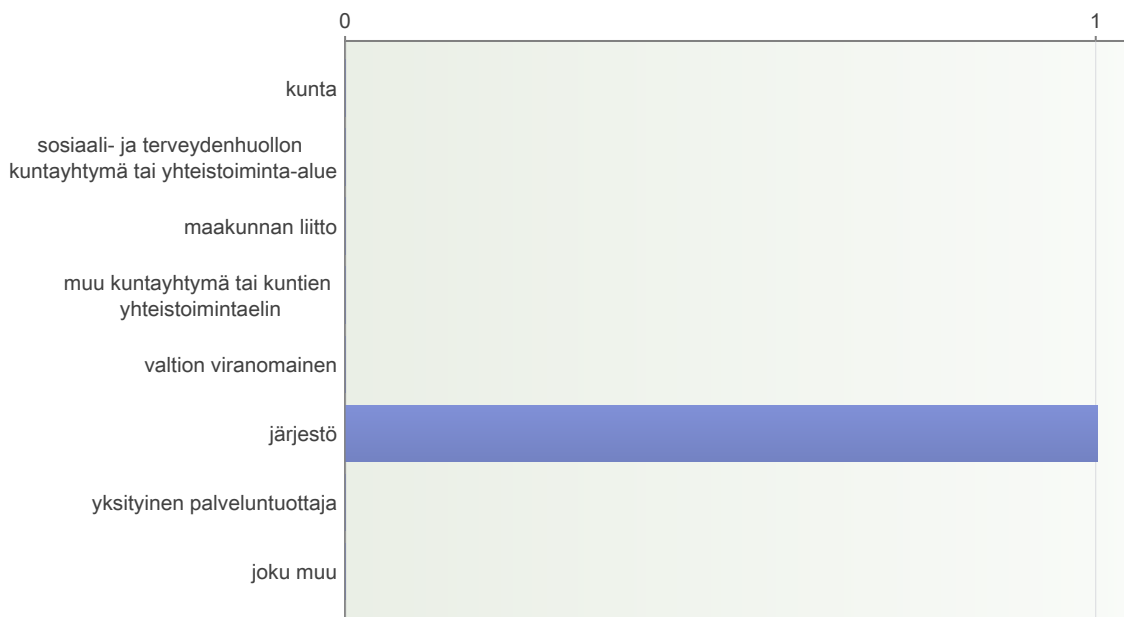
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Suomen sosiaali- ja terveysalan ammattilaisseura ry	Marjo Tervo	Eila Sundman puh 050 570 8725 eila.sundman (at) gmail.com	15.3.2017	seuran hallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kaikki tuotettava yhdenvertaisesti palveluntuottajasta riippumatta
- Alueellinen eriarvoisuus – valinnanvapaus laajempaa keskuksissa/ taajamissa

- Monituottaja -malli heikentää intergraatiota (erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden välillä), mikä voi pahimmillaan estää kokonaisvaltaisen hoidon/ kuntoutuksen toteuttamisen. Useita samanaikaisia palveluita tarvitsevien mm päihde- ja mielenterveysasiakkaiden, vammaisten ja vankilastavapautuvien palveluketjut voivat monimutkaistua ja hidastua. Riski hoidon/ kuntoutuksen keskeyttämiseen kasvaa.

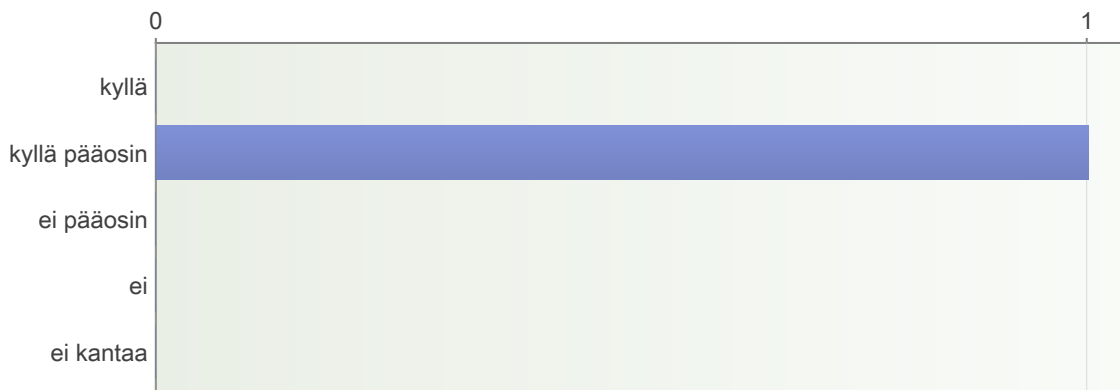
- Järjestelmä on monimutkainen ja moniportainen sekä sisältää myös paljon poissulkevia elementtejä ja lisäksi järjestelmän osat toteutuvat eritahtisesti. Maksu- ja asiakaseteleillä voidaan pahimmillaan pois ohjata sote-keskusten tai maakuntien liikelaitosten palveluista epämotivoivaksi tai resurssien kannalta liian vaativiksi koettuja asiakasryhmiä. Esimerkiksi sote-keskuksesta saatavalla maksusetelillä tai maakunnan liikelaitokselta saatavilla asiakaseteleillä ei voi saada palveluja maakunnan liikelaitokselta. Palvelut saattavat hajautua pahimmillaan kapea-alaiseksi monien eri palveluntuottajien toteuttamiksi palveluiksi ja fyysisesti erillään oleviksi toiminnoksi, mikä lisää asiakkaan kustannuksia (mm kelan matkakorvaukset).

- Mistä asiakas tietää, mille luukulle mennä (monipalvelun tarvitsija)?

- Valtaväestön osalta kyllä, valinnanvapaus palvelee erityisesti hyväosaista väestöä, edellyttäen, että rekisterit ovat kunnossa. Monipalveluntarvitsijoiden osalta tulee ongelmia.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vapaamuotoiset huomiot

-Kyllä periaatteessa – pääasiassa vähän palveluja tarvitsevien osalta.

-Miten moniongelmaiset ja monipalveluja tarvitsevat saavat tehdä valinnan ja tietävät, minne mennä? Valinta edellyttää asiakkaille saatavilla olevaa vertailukelpoista tietoa tuottajista ja palvelujen laadusta, kuten jonotusajoista, hoitojen vaikuttavuudesta, turvallisuudesta ja potilas/ asiakastyytyväisyydestä sekä netissä että muutoin. Monet monipalvelujen tarvitsevat asiakkaat eivät pysty käyttämään tietokoneita. Lisäksi tarvitaan kykyä harkintaan.

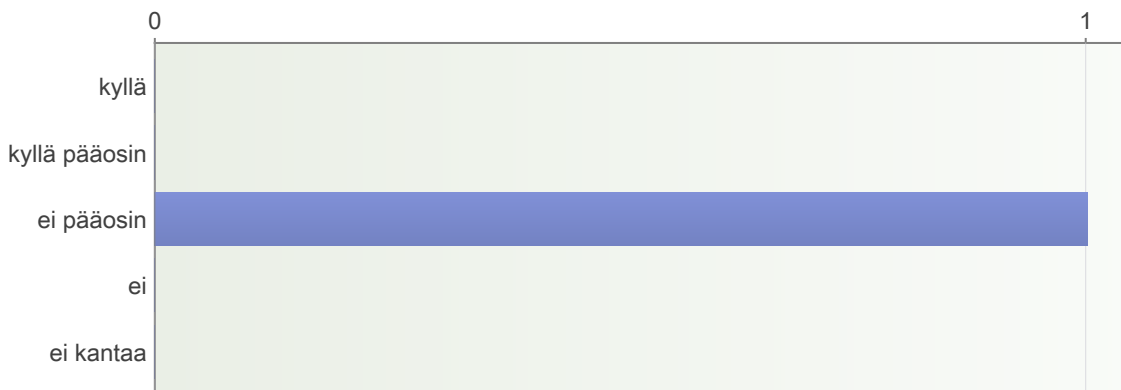
-Elämänhallinnan ja päihde- ja mielenterveysongelmien kanssa painiva asiakkaan asiat vaativat työntekijöiltä myös erityistä osaamista palvelunohjaukselta ja tarvittaessa myös tuetun päätöksenteon prosessilta.

-2019 mennessä tietojärjestelmät ja alustat eivät mahdollista vielä riittävää tiedon tarjoamista asiakkaille. Onko palvelujen saavutettavuus riittävää esimerkiksi erityisryhmille: selkokieli, äidinkieli mukaan lukien viittomakieli, esteettömyys ym.

-Intergraatio sosiaali- ja terveyspalveluiden välillä ei toteudu ehdotetussa valinvapaudessa.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-keskuksissa saatavilla alkuvaiheessa vain sosiaalineuvonta ja -ohjaus. Nämä palvelut eivät riitä monipalvelun tarvitsijalle eikä akuutissa kriisissä oleville. Toteutuuko ohjaus ja neuvonta sosiaalialan vai terveydenhuollon ammattihenkilöiden toimesta. Kuka tekee sosiaalihuollon sekä terveydenhuollonpalvelujen tarvitsijalle sote-keskuksissa palvelutarpeen arvioinnin? Helposti joudutaan ohjamaan maakunnan liikelaitokseen.

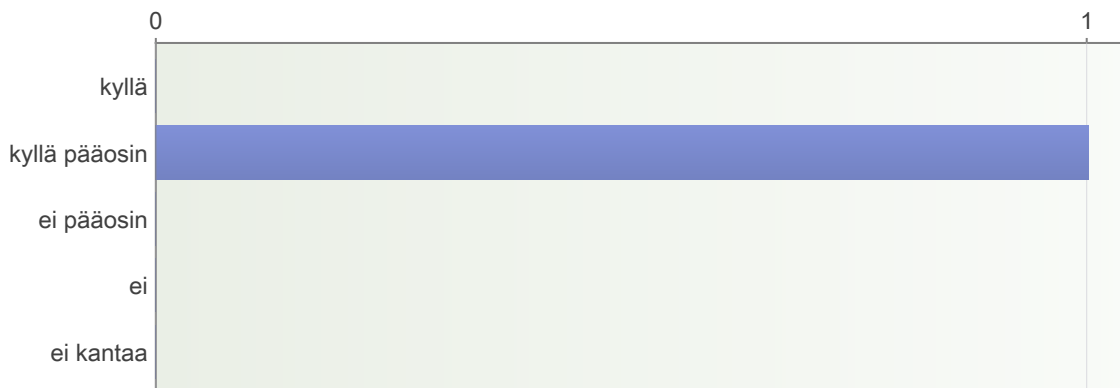
-Vuodesta 2021 lyhytaikainen ja tilapäinen sosiaalipalvelu (laajennettu perustasoa) laajennetuissa sote-keskuksissa, ei ole määritelty lakiehdotuksessa, mitä lyhytaikainen sosiaalipalvelu tarkoittaa.

-Valinnanvapaudesta saatava hyöty edellyttäisi kykyä tehdä oman hyvinvoinnin kannalta rationaalisia ratkaisuja sekä samantyyppisten (sote-keskukset tai maakuntien palvelulaitokset) välillä tai erityyppisten (maksu- tai asiakassetelillä hankittavat erilaiset palvelut) palvelujen välillä. Vaikeassa elämäntilanteessa olevalle valinnanvapautta tärkeämpää on saada hoito/kuntoutus alkuun siellä, mihin hän on tullut hakemaan apua.

-Joidenkin kuntouttavien palveluiden osalta valinnanvapaus (maakunnan asiakasseteli) voi edistää esimerkiksi päihdeongelman kuntoutumista, jos hänellä on laajempi palveluvalikko käytettävissään itselleen soveltuvista palveluista.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

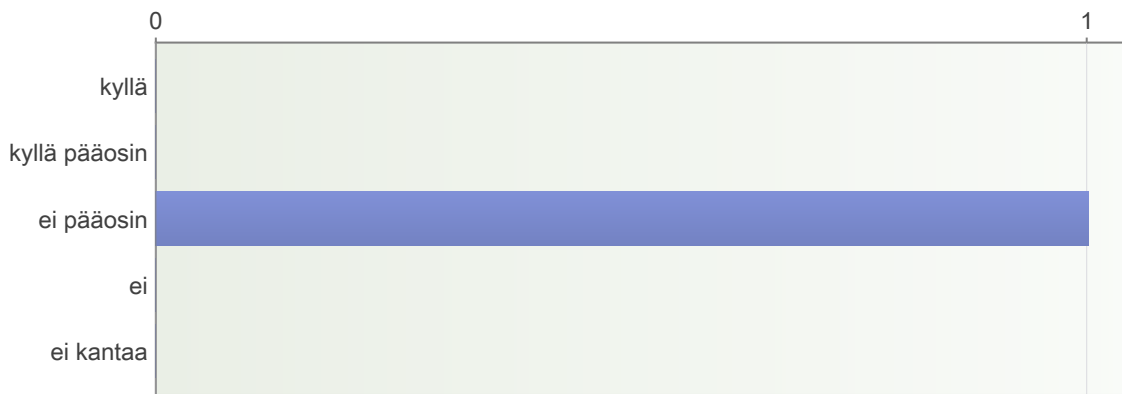
- Jos asiakas saa ohjauksen sote-keskuksesta tai osaa itse hakeutua maakunnan liikelaitokseen, on periaatteessa mahdollisuus nykyistä kattavampiin palveluihin.

-Jos asiakas menee suoraan maakunnan liikelaitokseen, yhdellä tasolla vastuu palvelutarpeen arviosta, viranhaltijapäätöksistä ja palvelukokonaisuudesta. Mahdollisuus asiakasseteliin ja henkilökohtaiseen budjetointiin. Henkilökohtainen budjetointi mahdollinen myös monipalveluja tarvitsevalle päihdeongelmaiselle.

-Valinnanvapaus voi pahimmillaan hajauttaa monipalvelujen tarvitsemat palvelut eri tuottajien kapea-alaisesti tarjoamiksi irrallisiksi palveluiksi. Palveluohjauksen tulisi yhdistää sote-keskusten ja maakunnan liikelaitoksen kautta saadut palvelut yhdeksi kokonaisuudeksi. Saumattomuus edellyttäisi, että sama ammattilainen voisi toimia molempien tasojen palvelujen osalta monipalvelujen tarvitsemien palvelujen palveluohjaajana. Muutoin asiakkaan kannattaisi hakeutua suoraan maakunnan liikelaitokseen.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

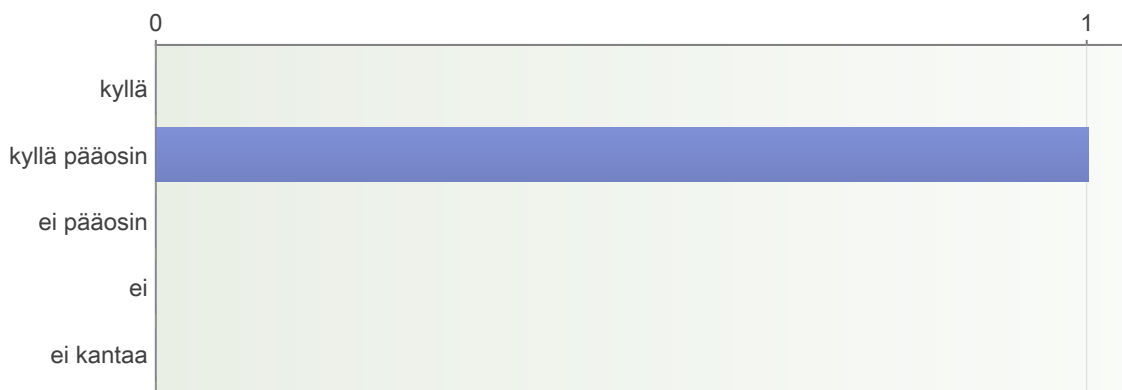
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Järjestelmä viedään läpi niin nopeasti, ettei tarvittavaan koulutukseen jää aikaan. Henkilökunta joutuu toteuttamaan uutta lainsäädäntöä ilman tarpeellista ohjausta. Tästä aiheutuu turhaa työtä ja myös asiakkaat tarvitsevat paljon neuvontaa, koska ”mikään ei ole niin kuin ennen”. Tästä kaikesta aiheutuu paljon lisäkustannuksia.
- Liikkeenluovutuksen yhteydessä siirtyvään henkilöstöön ei tule kohdentaa säästöjä, jolloin tällöin menetettäisiin osaavaa henkilöstöä.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittäväällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

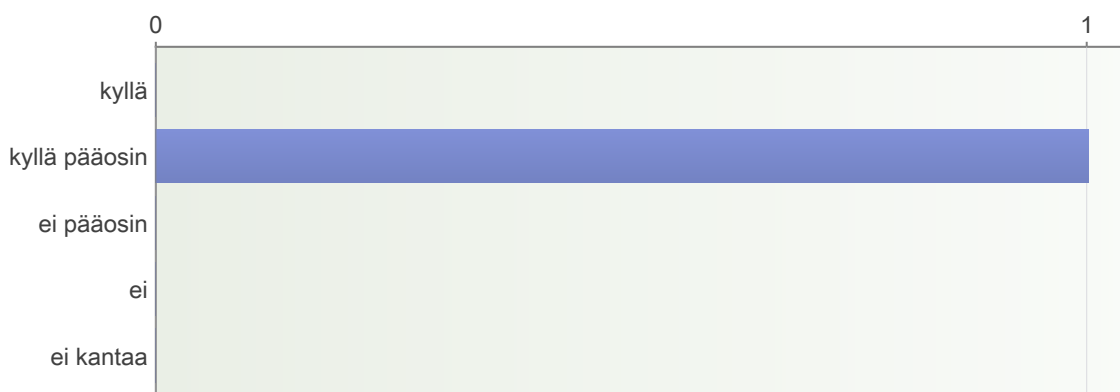
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lisää asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja vahvistaa asiakkaan ja ammattilaisten yhteistä päätöksentekoa
- Maakuntalaki: maakunnan asiakkailta ja palvelujen käyttäjiltä oikeus osallistua ja vaikuttaa maakunnan toimintaan (vaalit, maakuntavaltuusto, aloiteoikeus, maakuntastrategia, keskustelu- ja kuulemistilaisuudet, asiakasraadit, vaikuttamistoimielimet; neuvostot)
- Järjestämislaki; palvelujen saatavuus, palvelustrategia (tarve, saavutettavuus)
- Miten demokratia toteutuu yhtiöitten valvonnassa?
- Maakunnan itsehallinto heikkenee ja hallinto monimutkaistuu (valtion tiukka budjettikontrolli). Riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ovat perusoikeuksia ja niihin tulee olla riittävä rahoitus.
- Vrt Valtionsääntöoikeudellinen arvio

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

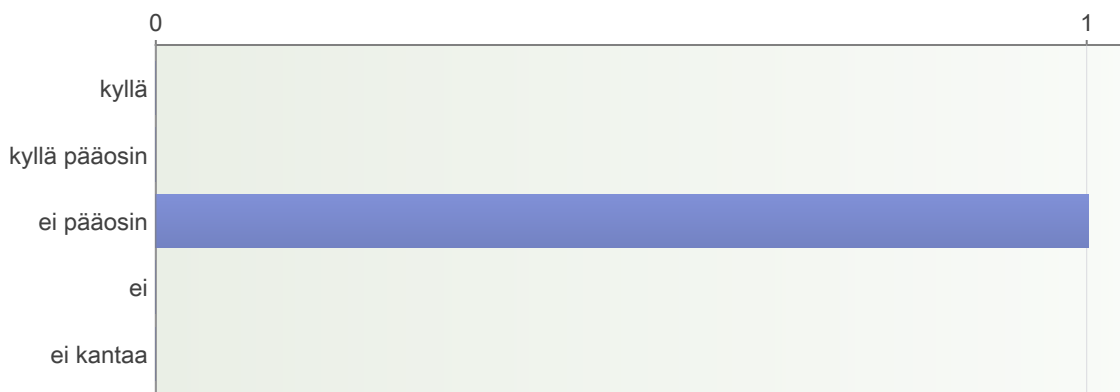
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Järjestelmän hajaantuneisuus vaikeuttaa uusien toimintatapojen omaksumista
- Tausta-ajatuksena uskomus, että vain yritykset tuottavat innovaatioita toisin kuin julkinen sektori ja järjestöt
- Esityksen keskeisenä tavoitteena on luoda markkinoiden toimintaan perustuvia kannustimia uusiin, asiakkaille ja veronmaksajille parempana vaikuttavuutena lisäarvoa tuottaviin innovaatioihin. Palvelun tuottajalla ei kuitenkaan olisi esityksen mukaan velvoitetta jakaa tutkimus- ja kehittämistoimintansa tuloksia vaan ainoastaan selostaa sitä koskevat toimintaperiaatteet ja yhteenveto. Tarkemmat tiedot voidaan lukea liikesalaisuuksiksi.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

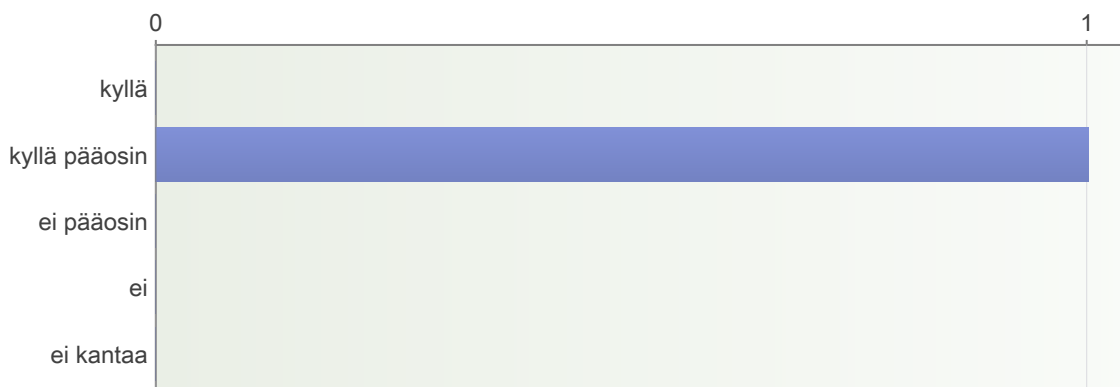
19. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Täsmennettävä, mitä ovat lyhytaikaiset ja tilapäiset sosiaalipalvelut ja mitä palveluja maakunnan liikelaitos tarjoaa. Mitä ovat erityisryhmien kuten vammaiset, päihde- ja mielenterveyspotilaiden palvelut tässä yhteydessä?
 - Määriteltävä monipalveluja tarvitseva asiakas, milloin ohjataan maakunnan liikelaitokseen.
 - Kuka/ ketkä tekevät arviot sote- keskuksissa?
 - Maakunta määrittelee itse mitä ennalta ehkäisevää toimintaa suoran valinnan palveluissa tehdään – mitä nämä palvelut voisivat olla?

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämistä vastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Onko ilmoitus riittävä palveluntuottajien rekisteröinnissä ?
- Miten palveluntuottajia valvotaan?

-Eesityksen mukaan maakunnan käytettävä 15 % käytettävä asiakasseteliin? Ehdotuksella kavennetaan maakunnan itsehallintoa, joka vastaa tarpeenmukaisten palvelujen järjestämisestä. Mihin ehdotus perustuu?

-Maakunnalla ei ole valtaa ohjata maksusetelipalveluntuottajien toimipisteiden sijoittelua. Onko maakunnalla reaalaisia ohjausmahdollisuuksia palveluntarjonnan ohjaamiseen tilanteessa, jossa se olisi asukkaiden yhdenvertaisuuden näkökulmasta tarpeellista?

-Millainen on asiakkaan oikeussuoja, jos palvelu on heikkoa ja puutteellista, miten valitetaan ja kenelle, millainen velvollisuus valvontaviranomaisella on toimia ja millaiset valtuudet hänellä on oikaista ja antaa sanktioita puutteellisia palveluja antavalle palvelun tuottajalle ?

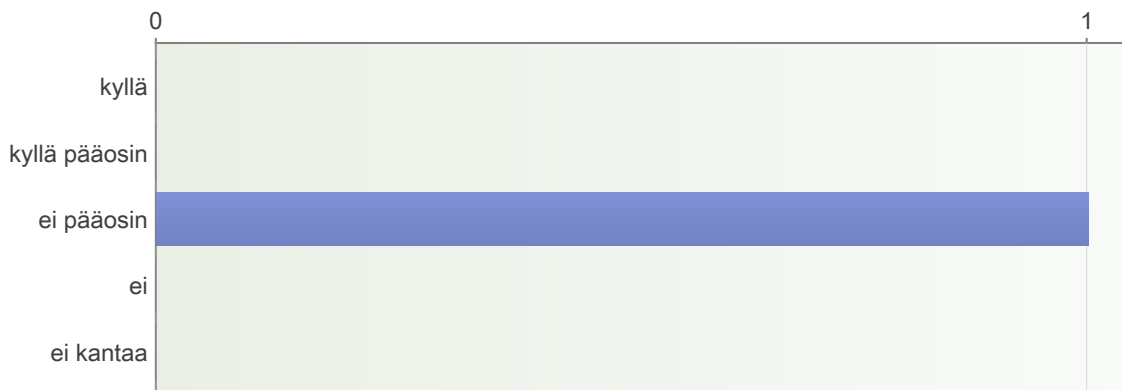
-Onko asiakkaan/ potilaan asemaa ja oikeussuojaa lainkaan pohdittu uudistuksessa ?

-ks KHO:n lausunto

http://www.kho.fi/fi/index/ajankohtaista/tiedotteet/2017/03/khopitaaesitystasotenvallinnanvapauslainsaadannoksi_oikeudellisestiongelmallisena.html

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

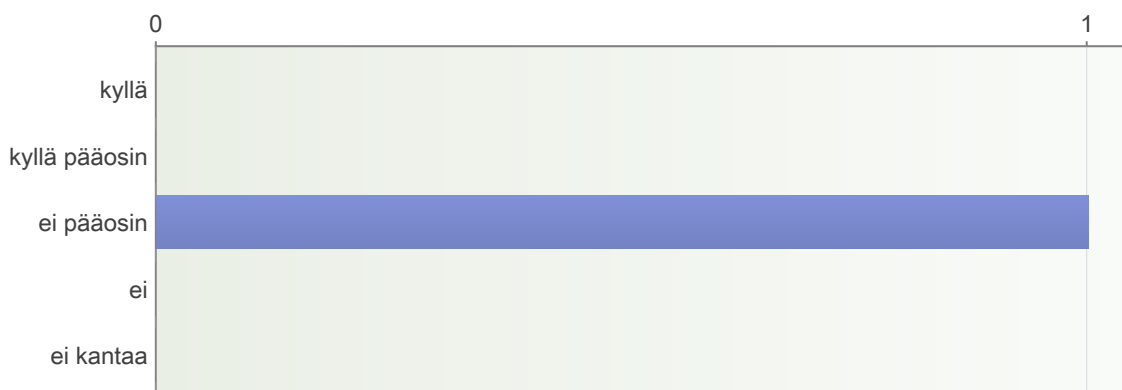
23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Miten sote-keskus valvoo palveluntuottajia, jos sillä ei ole ohjausmahdollisuutta

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

25. Vapaamuotoiset huomiot.

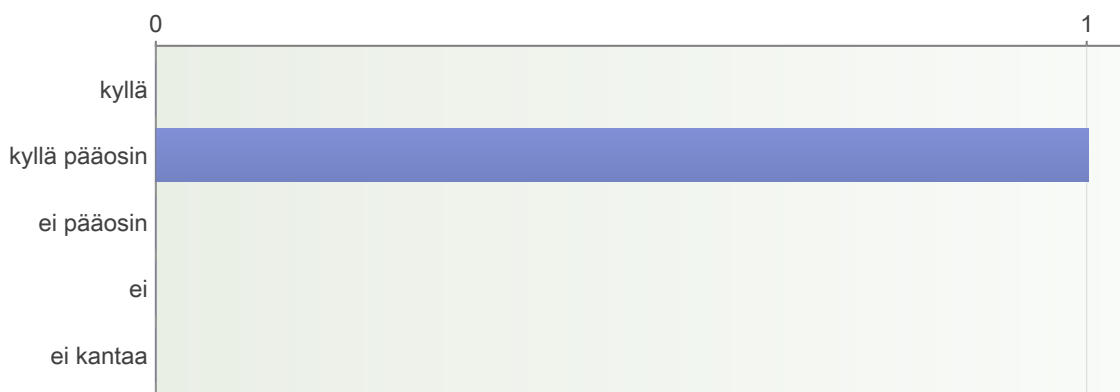
Vastaajien määrä: 1

- Miten asiakas saa tietoa valittavien palvelujen sisällöstä? Rekisterit eivät todennäköisesti valmistu 2019 mennessä. Valinnanvapauden perustana olisi oltava tietovaranto ja kuvaus palvelujen sisällöstä, joiden pohjalta asiakas voi vertailla palveluja ja tehdä valinnan. Selkokielisyyden vaatimus.

-Asiakas voi kieltäytyä, jolloin sote-keskuksen on järjestettävä palvelu muutoin.
-Millaiset mahdollisuudet asiakkaalla on saada oikaisua ja parannusta mahdolliseen huonoon palveluun? Asiakkaiden/ potilaiden oikeusturvakeinojen käyttö on epäselvää, miten missäkin tilanteessa menetellään (vrt terveydenhuollon ja sosiaalihuollon keinot).
-Miten maksusetelillä tuotettua palvelua valvotaan (17 §), kokonaisvastuu?

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

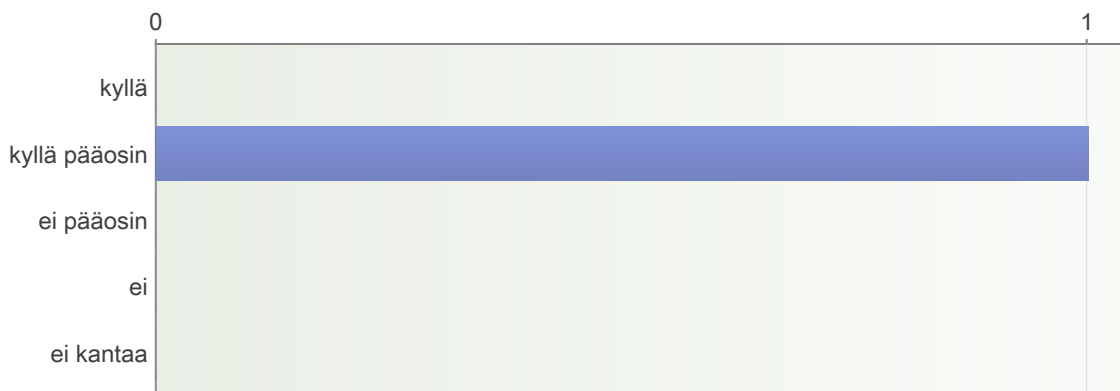
27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Miten asiakas saa tiedon maakunnan tuottamista palveluista? Rekisterit eivät todennäköisesti valmistu 2019 mennessä. Valinnanvapauden perustana olisi oltava tietovaranto ja kuvaus palvelujen sisällöstä, joiden pohjalta asiakas voi vertailla palveluja ja tehdä valinnan. Selkokielisyyden vaatimus.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

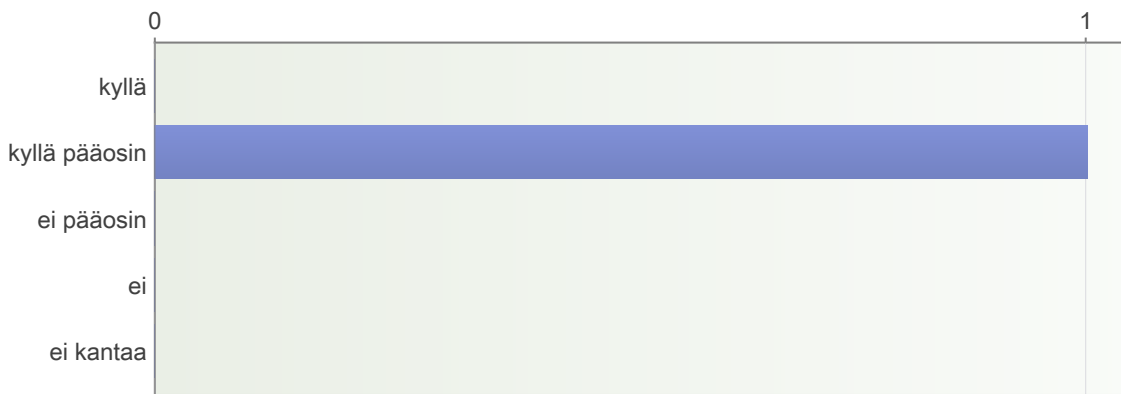
29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakasseteli lisää muun kuin suoran valinnan palvelun valinnanvapautta edellyttäen, että asiakas saa riittävän tiedon palveluista. Miten asiakas saa tietoa palveluista? Rekisterit eivät todennäköisesti valmistu 2019 mennessä. Valinnanvapauden perustana olisi oltava tietovaranto ja kuvaus palvelujen sisällöstä, joiden pohjalta asiakas voi vertailla palveluja ja tehdä valinnan. Selkokielisyyden vaatimus.
- Moniongelmaisten/ sairaiden hoitopolku on usein monipolvinen, eikä tällöin voida lähteä siitä, että palveluntarpeen arviointi ja asiakassuunnitelma olisi kertaluonteinen tapahtuma. Takaako asiakassetelin käyttö hoitopolun/ kuntoutus joustavuuden, vai päätyykö asiakas toistuviiin käynteihin arvioinnin ja suunnittelun toimipisteessä?
- Tärkeää, että asiakasseteli voidaan antaa asiakkaalle yksittäistä palvelua laajempaan palvelukokonaisuuteen.
- Tarvitaan riittävää palveluohjausta sote-keskuksista maakunnan liikelaitoksiin sekä myös liikelaitoksiin ohjausta asiakassetelipalveluihin

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

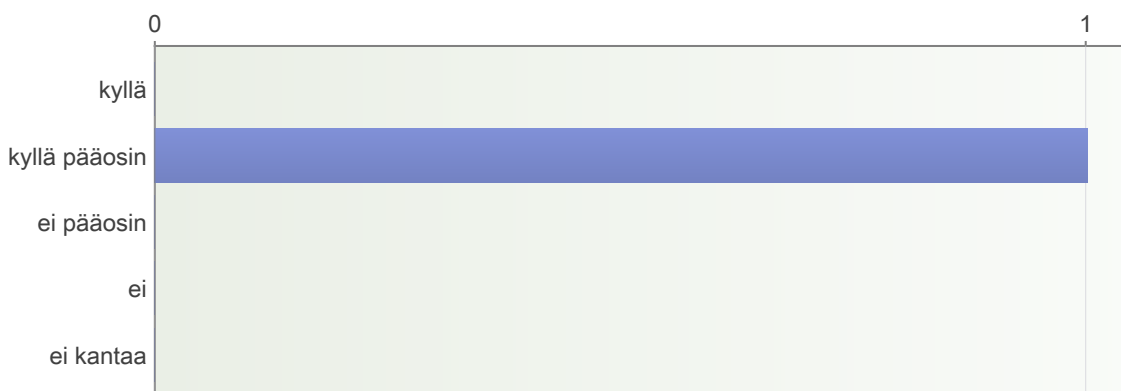
31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan kannalta olennaista saada palvelut oikea-aikaisesti, ei niinkään valinnanvapaus sinänsä (HUOM. substanssilainsäädännössä ei aina subjektiivista oikeutta valita, esim. terveydenhuolto- ja sosiaalihuoltolaki; edellytys palvelulle tarpeen arvio).
- Onko palveluntuottajien rekisteröinnissä pelkkä ilmoitus riittävän laadun takaamiseksi ?
- Miten palveluntuottajia valvotaan?
- Valinnanvapauslainsäädännöstä ei selviä, mitä asiakassetelillä maksettavista palveluista oleva maakunnan liikelaitoksen vastuu loppujen lopuksi tarkoittaa.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

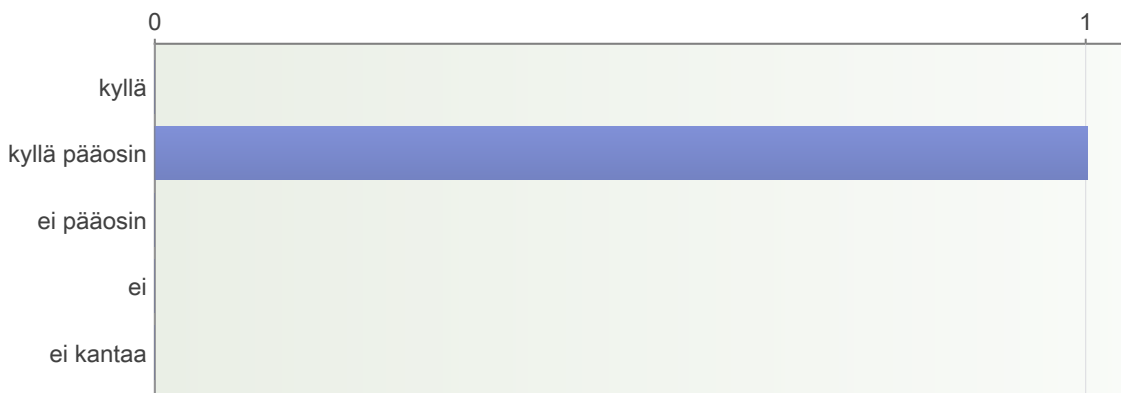
33. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan asukkaiden palvelutarpeita koskevien indikaattorien kehittäminen ja päivittäminen tärkeää ja tarpeellista, jotta maakunnan palvelustrategiassa voidaan huomioida asukkaiden todelliset sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeet.
- Jos edellytykset täyttyvät, annettava asiakasseteli yksittäisiin palveluihin tai laajempaan palvelukokonaisuuteen
- Kaikissa ei subjektiivista oikeutta – valinnanvapaus ei mene ohi tarveharkinnan.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mahdollistaa palvelujen saannin pitkäaikaisen avun tarpeessa oleville useille erityisryhmille mm osa päihdeasiakkaista hyötyy.
- Vaarana kuitenkin on, että jos maakunnat tekevät tästä keskenään erilaisia ratkaisuja, kansalaisten yhdenvertaisuus ei toteudu parhaalla mahdollisella tavalla. Henkilökohtaisesta budjetista tulisi säätää tarkemmin.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti).

Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

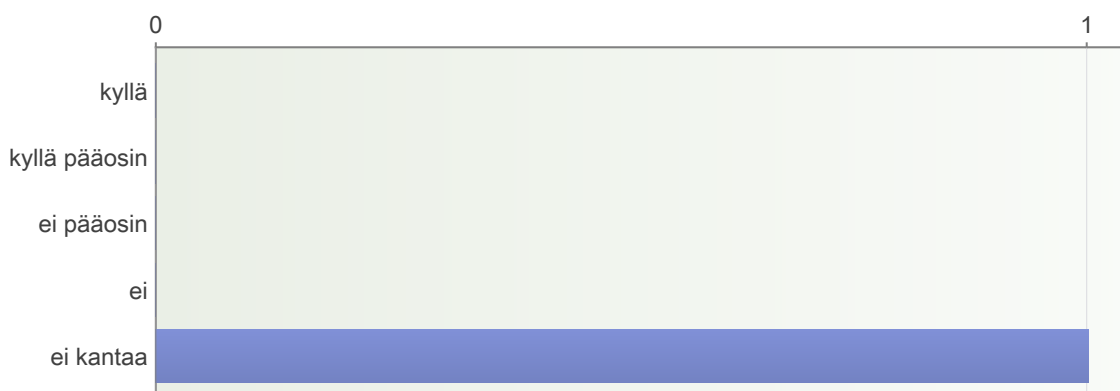
37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Säännökset ovat riittävät. Auttaa erityisesti monipalveluja tarvitsevia valintojen tekemisessä.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

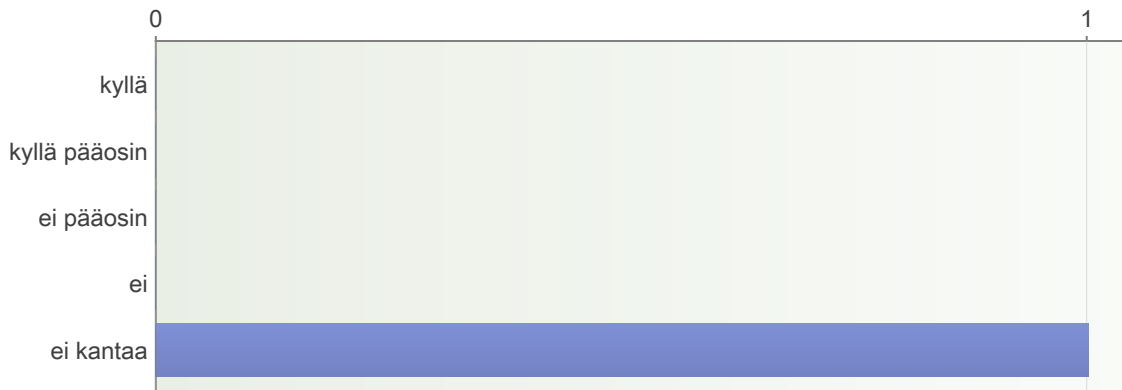

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

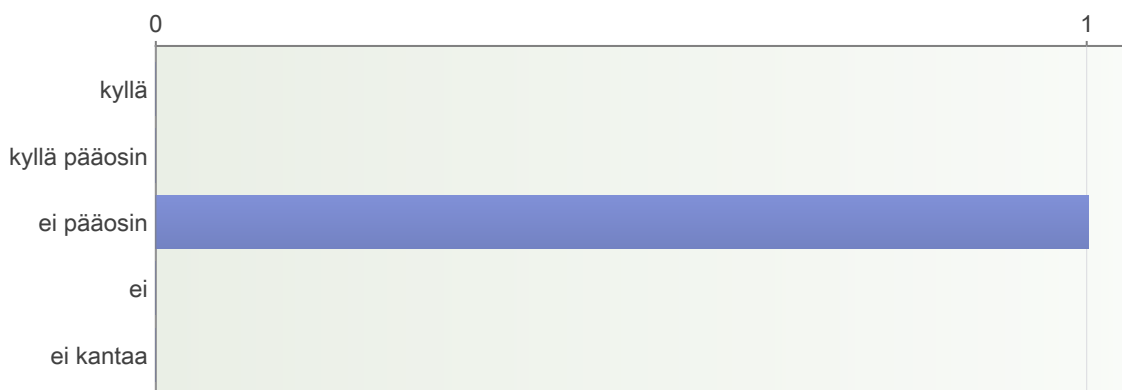

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

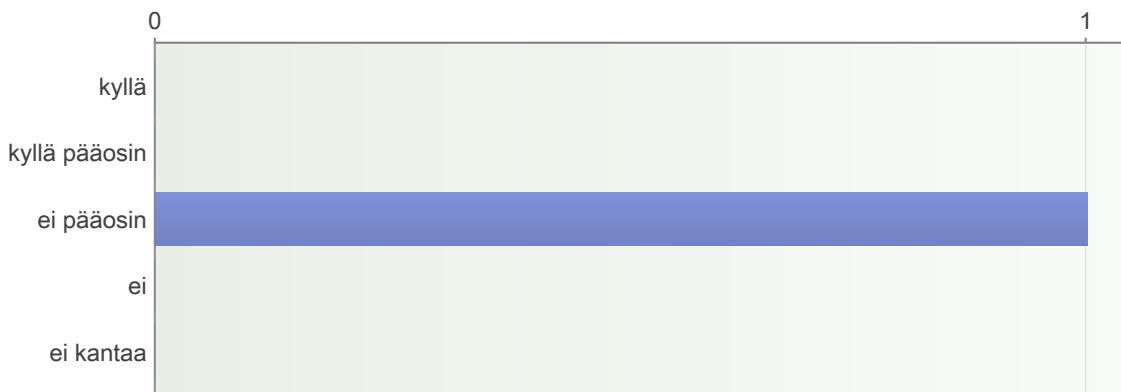
Vastaajien määrä: 1

- Maakunnilla tulisi olla oikeus päättää palvelutuotannosta alueellisten olojen mukaan, so maakunnan liikelaitos voi tuottaa itse suoran valinnan palveluja; ei yhtiöittämisvelvoitetta (40 §)

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

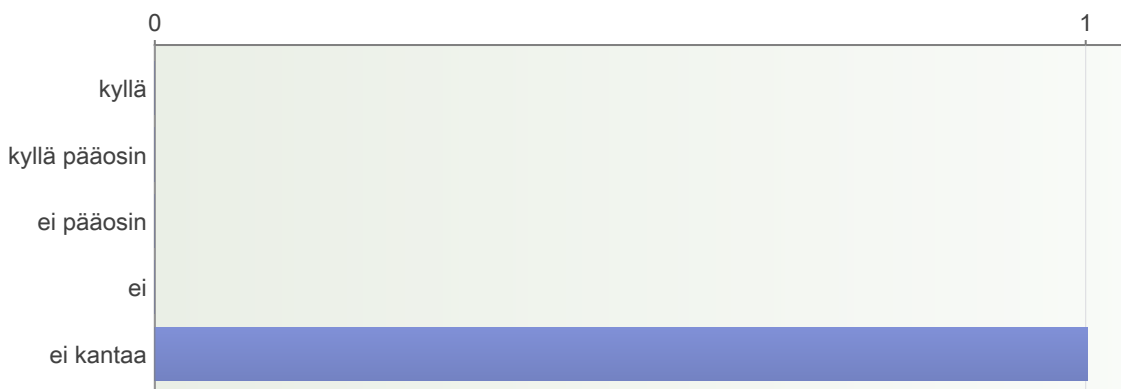
45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ovatko korvaukset riittävät ja kannustavatko potilaiden riittävään/ tarpeenmukaiseen hoitoon (ylihoitaminen)?
- Korvauskriteerit ovat liian kapeat, puuttuu esimerkiksi sairastavuus-kriteeri ja elintapoihin liittyvät asiat.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

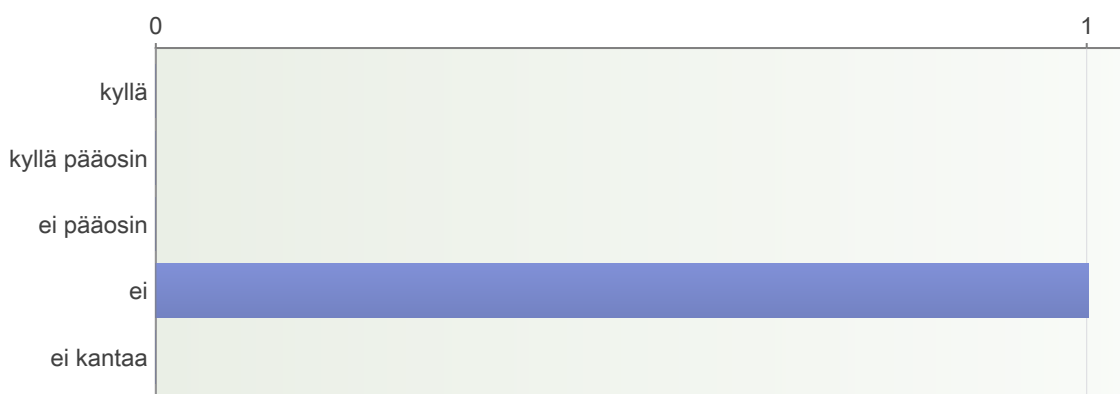

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

49. Vapaamuotoiset huomiot.

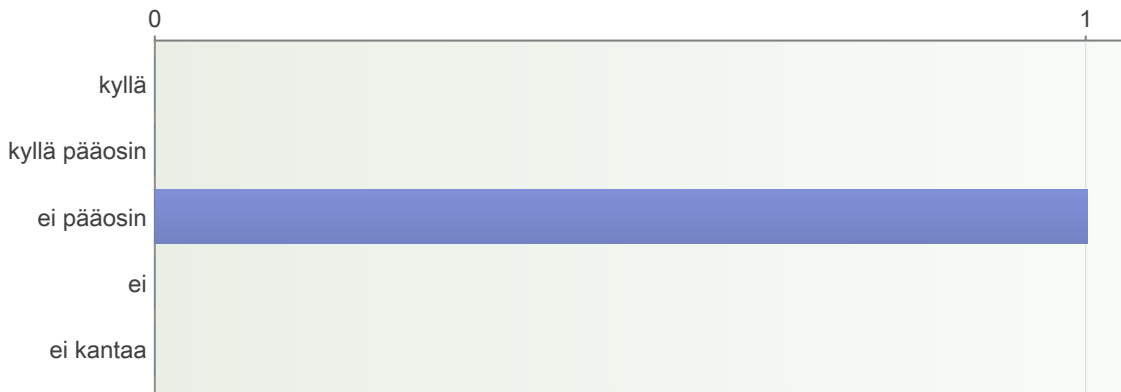
Vastaajien määrä: 1

- Siirtymäaika on liian lyhyt tämänkaltaisten isojen rakenteellisten muutosten tekemiseen.

- Rekisterit eivät todennäköisesti valmistu 2019 mennessä. Valinnanvapauden perustana olisi oltava tietovaranto ja kuvaus palvelujen sisällöstä, joiden pohjalta asiakas voi vertailla palveluja ja tehdä valinnan. Selkokieliisyyden vaatimus.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

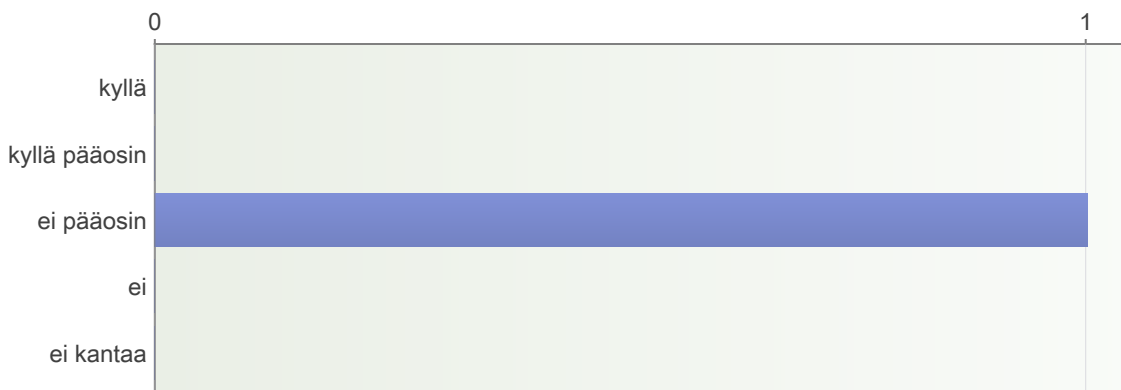
- - Yhtiöittämisspakko rajaa julkisen vallan järjestämisvastuuta.

- Maakunnan järjestämisvastuun kantaminen edellyttäisi, että sillä olisi käytössä sote-palveluiden tarpeen arviointiin liittyvää tarkoituksenmukaista väestötason tietoa, palveluiden käyttöä koskevaa tietoa, sisältöä (laatu) koskevaa tietoa sekä palveluiden vaikuttavuutta (seuranta) koskevaa tietoa. Tietotekniset yhteydet ja sekä asiakas- ja potilastietojärjestelmät ovat vasta kehitteillä, ja on todennäköistä, ettei väestötasolla koskevaa kehittämistyötä ehditä tehdä.

Nykyisellään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojärjestelmissä on hyvin hajanaista tietoa esimerkiksi päihdeongelmat ovat alidiagnosoituja tai tunnistamattomia ongelmia. Uuden sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojärjestelmiä koskevan lainsäädännön valmisteluaikataulu on kuitenkin tiukka ja voi olla, että koko soten näkökulmasta marginaalisiksi nähtyjen asiakasryhmien palveluntarpeita, hoitoa/ kuntoutusta ja niiden seuranta koskevan tiedonkeruun kehittäminen voi jäädä toissijaiseksi.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

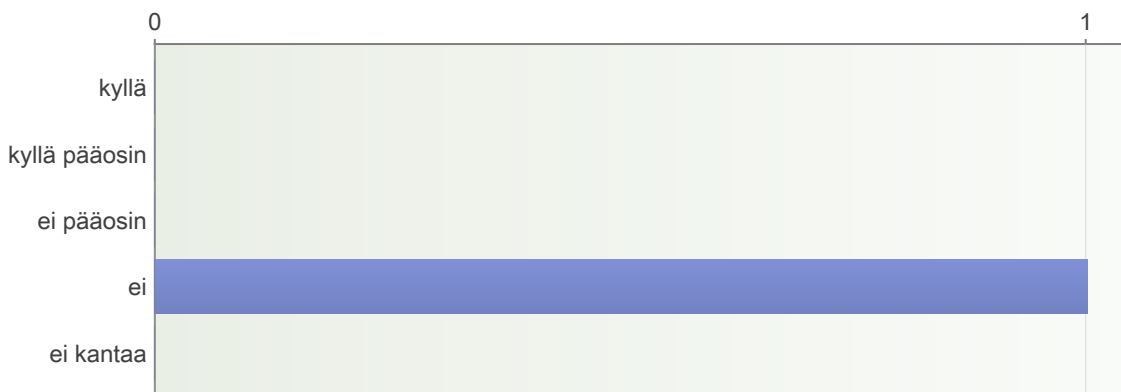
53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- -Markkinat syntynevät Etelä-Suomeen ja muihin isompiin kaupunkeihin, ei pienille paikkakunnille ja Itä- ja Pohjois-Suomeen. Tarjontaan vaikuttavat myös maakuntien tekemät itsenäiset ratkaisut.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- -Järjestöt eivät pysty perustamaan esimerkiksi sote-keskuksia.
- HE:n 53 pykälässä todetaan, että tuottajille maksetaan korvaukset palveluiden tuottamisen jälkeen. Tämä voi olla ongelmallista erityisesti pienten palveluntuottajien kannalta, joiden budjetissa on hyvin vähän joustovaraa. Asiakas- tai maksuseteleillä hankittavien palvelujen määrä voi olla hyvin vaihteleva, mikä myös heikentää pienten toimijoiden mahdollisuutta ylläpitää jatkuvasti palveluissa vaadittavaa palvelutasoa
- Yksityiset kansainväliset firmat tulevat valtaamaan koko Suomen terveydenhuollon ja keskustelu keskittyy heidän väliseensä kilpailuun terveystarkkinoilla. Julkinen terveydenhuolto, siten kuin se käsitetään, tulee vähenemään ja jäämään yksityisten varjoon.
-

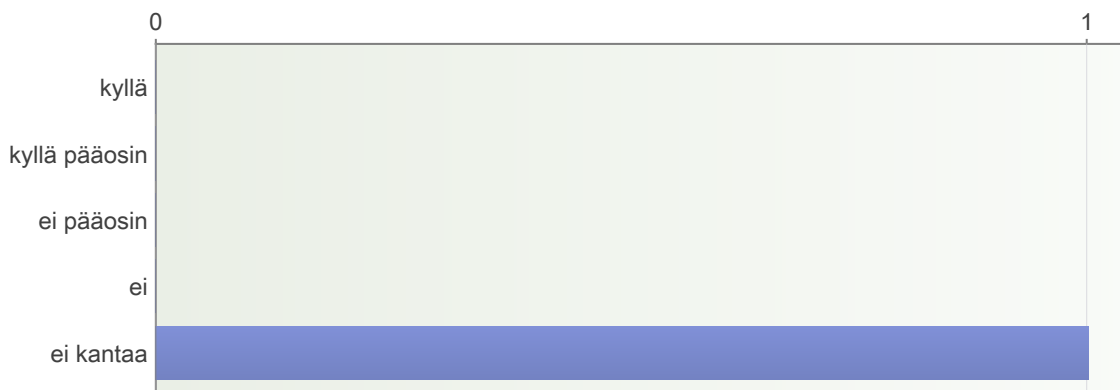
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Periaatteessa paranee. Nykyistä enemmän tuottajia ja mahdollisuus tehdä enemmän valintoja, mutta edellyttää riittävää tietopohjaa palveluista, palveluiden sisällöstä ja palveluiden tuottajista (jota ei ole vielä eikä todennäköisesti ehdikään olla ennen toiminnan alkamista).
- Periaatteessa valinnanvapaus paranee, mutta paljon tärkeämpää kuin valinnanvapaus olisi kiinnittää huomiota hoidon laatuun. Edelleenkin hoitotakuaikoja rikotaan ja hoitovirheet ovat yleisiä. Tämän epäkohdan korjaaminen olisi tullut olla uudistuksen keskiössä. Potilasturvallisuutta tulisi parantaa, mutta siitä ei näy mitään mainintaa uudistuksessa. Nykyiset oikeusturvakeinot muistutus, kantelu jne. ovat hyvin heikkoja ja niiden merkitys uudessa järjestelmässä on olematon. Asiakkaan ja potilaan oikeusturvan parantamiseen olisi tullut kiinnittää uudistuksessa paljon enemmän huomiota.
- Monipalveluja tarvitsevien asiakkaiden huomioonottaminen palveluohjauksen ja selkokieliyyden näkökulmasta.
- Vaikutuksia ei ole arvioitu oikein eikä riittävästi. Ei ole kansainvälistä vertailupohjaa, ei ole myöskään tutkittua tietoa. Tulisi odottaa käynnissä olevien kokeilujen tuloksia.
- Onko setelin palvelu riittävä tarpeeseen nähden vai joutuuko asiakas rahoittamaan itse palvelua asiakasmaksun lisäksi? Pysyvätkö asiakasmaksut kohtuullisina (HUOM: asiakasmaksujen uudistamistyö meneillään)?

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

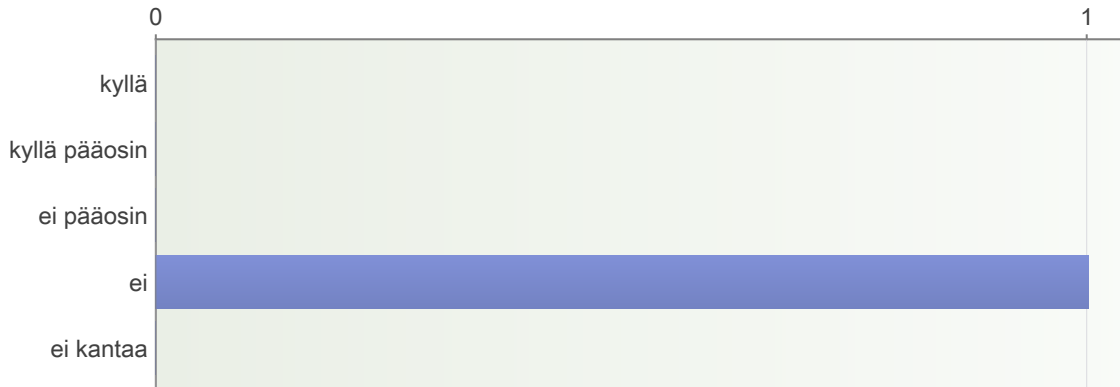

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esityksen yleisperusteluissa on pohdittu esityksen hallinnollisia ja organisatorisia vaikutuksia, taloudellisia vaikutuksia, tietoyhteiskuntavaikutuksia, ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia, palvelujen tuotantoon kohdistuvia vaikutuksia sekä vaikutuksia henkilöstöön, työllisyyteen ja työelämään.
- Yleisperusteluissa todetaan, että vaikutusten arviointi on tässä vaiheessa hankalaa, koska ei ole tiedossa miten lainsäädäntöä tullaan toteuttamaan maakunnissa. Lisäksi todetaan, että varsinaista tutkimustietoa arvioinnin pohjaksi on ainoastaan terveydenhuoltolain valinnanvapauden osalta. Siitä mitä valinnanvapaus tarkoittaa sosiaalipalveluissa, ei kuitenkaan ole mitään tietoa. Todetaan myös, että kansainvälisiä kokemuksia valinnanvapaudesta ei voida käyttää, koska mallia ei ole toteutettu samanlaisena missään muualla.
- Aikataulua väljentämällä ja kokeilujen kautta etenemällä olisi voinut kerätä tietoja esimerkiksi erilaisista valinnanvapauteen liittyvistä kokeiluista, niiden laadusta, kustannusvaikutuksista ja asiakkaiden näkemyksistä. Näin olleen olisimme saaneet todellista tietoa vaikutusten arvioinnin pohjaksi. Erilaisten kokeilujen kautta tehdyt valinnat helpompi perustella ja myös niiden vaikutuksista olisi jonkinlainen kokonaisvaltainen ymmärrys.
- Onko perusteita markkinoistaa ?

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Muutoksessa saattaa olla myönteisiä vaikutuksia omaishoitajien asemaan. Erityisesti mahdollisuus henkilökohtaiseen budjettiin saattaa lisätä omaishoitajien ja heidän hoidettavissa olevien mahdollisuuksia. Samaten päihde- ja mielenterveysongelmaisten palvelujen saatavuus ja saavutettavuus voi parantua laajemmalla maakuntapohjalla verrattuna nykyisiin kuntien vaihtelevaan palvelutarjontaan. Tämä edellyttää kuitenkin viranhaltijatoiminnan säilymistä viimesijaisena sosiaali- ja terveyspalvelujen perusoikeuksien takaajana kaikille heikommassa asemassa olevien henkilöiden kohdalla.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos on keskeneräinen ja asioita työstetään eteenpäin lausuntokierroksen aikana, mikä vaikeuttaa lausunnon antamista merkittävästi.
- Yhdenvertaisuus palveluihin pääsyssä ei toteudu riittävästi
- Uudistuksessa mennään terveyspalvelut edellä ja sosiaalipalvelut jääneet vähemmälle huomiolle, miten integraatio voi toteutua tällaisessa kontekstissa.
- Valinnanvapauden toteutuminen edellyttää selkokielistä tiedottamista ja monia erilaisia tiedotuskanavia. Sähköiset palvelut eivät tavoita kaikkia asiakkaita.
- Valvonta, onko riittävä (68 §)?
- Aikataulu listautumiselle?
- Suoravalinta kokeilujen kautta?
- Oikeusturvan kannalta ei viranhaltijapäätöksiä yksityisille. Perustuslaki 124 § tarkoittamat tehtävät eivät liity vain ns. portin vartijuuteen vaan myös palvelujen laadulliseen ja sisällölliseen valvontaan. (Kts. Valinnanvapauslakia arvioitiin perustuslain näkökulmasta).
- Sote-keskuskokeiluja tehdään viidellä paikkakunnalla samaan aikaan kuin lakiehdotus lausunnoilla. Esitämme, että katsottaisiin kokeilut ensin ennen kuin valinnanvapautta viedään eteenpäin.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

-